

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

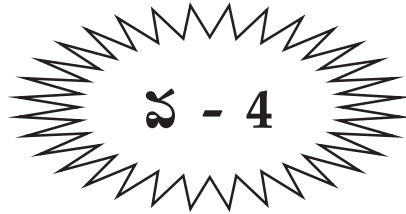
శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పాఠాయణచీక్ష

నెల్లవ రోజు పాఠాయణ - 14.06.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

పాఠాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 04

సర్గల ఏడుస సంఖ్య

17 - 20 సర్గలు

పాఠాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

64 + 41 + 44 + 36 = 185 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థం, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెళామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణాం, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెళామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మితి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెఘుచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తదశస్కంధః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యసోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యుక్త్వా పరుషం వాక్యం రావణం రావణానుజః ।

ఆజగామ ముహూర్తేన యత్ర రామస్సలక్ష్మణః ॥ 17.1 ॥ (2 సార్లు)

తం మేరుశిఖరాకారం దీప్తామివ శతవ్రాదామ్ ।

గగనస్థం మహీస్థాస్తే దదృశుర్వానరాధిపాః ॥ 17.2 ॥

స హి మేఘాచలప్రఖ్యః మహేంద్రసమవిక్రమః ।

సర్వాయుధధరో వీరః దివ్యాభరణభూషితః ॥

యే చాప్యనుచరాస్తస్య చత్వారో భీమవిక్రమాః ।

తేఽపి సర్వాయుధోపేతాః భూషణైశ్చాపి భూషితాః ॥

తమాత్మపంచమం దృష్ట్వా సుగ్రీవో వానరాధిపః ।

వానరైస్సహ దుర్ధర్షః చింతయామాస బుద్ధిమాన్ ॥ 17.3 ॥

చింతయిత్వా ముహూర్తం తు వానరాంస్తానువాచ హ ।

హనుమత్ప్రముఖాన్ సర్వాన్ ఇదం వచనముత్తమమ్ ॥ 17.4 ॥

ఏష సర్వాయుధోపేతః చతుర్భిస్సహ రాక్షసైః ।

రాక్షసోఽభ్యేతి పశ్యధ్వమ్ అస్మాన్ హంతుం న సంశయః ॥ 17.5 ॥

సుగ్రీవస్య వచశ్రుత్వా సర్వే తే వానరోత్తమాః ।

సాలానుద్యమ్యు శైలాంశ్చ ఇదం వచనమబ్రువన్ ॥ 17.6 ॥

శీఘ్రం వ్యాదిశ నో రాజన్ వధాయోషాం దురాత్మనామ్ ।

నిపతంతు హతాశ్చైతే ధరణ్యామల్పతేజసః ॥ 17.7 ॥

తేషాం సంభాషమాణానాం అన్యోన్యం స విభీషణః ।

ఉత్తరం తీరమాసాద్య ఖస్థ ఏవ వ్యతిష్ఠత ॥ 17.8 ॥

ఉవాచ చ మహాప్రాజ్ఞః స్వరేణ మహతా మహాన్ ।

సుగ్రీవం తాంశ్చ సంప్రేక్ష్య సర్వాన్వానరయూథపాన్ ॥ 17.9 ॥

రావణో నామ దుర్వృత్తః రాక్షసో రాక్షసేశ్వరః ।

తస్యాహమనుజో భ్రాతా విభీషణ ఇతి శ్రుతః ॥ 17.10 ॥

తేన సీతా జనస్థానాత్ హృతా హత్వా జటాయుషమ్ ।

రుద్ధా చ వివశా దీనా రాక్షసీభిస్సురక్షితా ॥ 17.11 ॥

తమహం హేతుభిర్వాక్యైః వివిధైశ్చ న్యదర్శయమ్ ।

సాధు నిర్యాత్యతాం సీతా రామాయేతి పునః పునః ॥ 17.12 ॥

స చ న ప్రతిజగ్రాహ రావణః కాలచోదితః ।
 ఉచ్యమానం హితం వాక్యం విపరీత ఇవోషధమ్ ॥ 17.13 ॥
 సోఽహం పరుషితస్తేన దాసవచ్ఛావమానితః ।
 త్యక్త్యా పుత్రాంశ్చ దారాంశ్చ రాఘవం శరణం గతః ॥ 17.14 ॥
 సర్వలోకశరణ్యాయ రాఘవాయ మహాత్మనే ।
 నివేదయత మాం క్షిప్రం విభీషణముపస్థితమ్ ॥ 17.15 ॥
 ఏతత్తు వచనం శ్రుత్వా సుగ్రీవో లఘువిక్రమః ।
 లక్ష్మణస్యాగ్రతో రామం సంరబ్ధమిదమబ్రవీత్ ॥ 17.16 ॥
 రావణస్యానుజో భ్రాతా విభీషణ ఇతి శ్రుతః ।
 చతుర్భిస్సహ రక్షోభిః భవంతం శరణం గతః ॥ 17.17 ॥
 మంత్రే వ్యూహే నయే చారే యుక్తో భవీతుమర్హసి ।
 వానరాణాం చ భద్రం తే పరేషాం చ పరంతప ॥ 17.18 ॥
 అంతర్దానగతా హ్యేతే రాక్షసాః కామరూపిణః ।
 శూరాశ్చ నికృతిజ్ఞాశ్చ తేషు జాతు న విశ్వసేత్ ॥ 17.19 ॥
 ప్రణిధీ రాక్షసేంద్రస్య రావణస్య భవేదయమ్ ।
 అనుప్రవిశ్య సోఽస్మాసు భేదం కుర్యాన్న సంశయః ॥ 17.20 ॥
 అథవా స్వయమేవైషః చిద్రమాసాద్య బుద్ధిమాన్ ।
 అనుప్రవిశ్య విశ్వస్తే కదాచిత్రహరేదపి ॥ 17.21 ॥
 మిత్రాటవీబలం చైవ మౌలం భృత్యబలం తథా ।
 సర్వమేతద్బలం గ్రాహ్యం వర్జయిత్వా ద్విషద్బలమ్ ॥ 17.22 ॥
 ప్రకృత్యా రాక్షసేంద్రస్య భ్రాతాఽమిత్రస్య తే ప్రభో ।
 ఆగతశ్చ రిపోః పక్షాత్ కథమస్మిన్ హి విశ్వసేత్ ॥ 17.23 ॥
 రావణేన ప్రణిహితం తమవేహి విభీషణమ్ ।
 తస్యాహం నిగ్రహం మన్యే క్షమం క్షమవతాం వర ॥ 17.24 ॥
 రాక్షసో జిహ్మయా బుద్ధ్యా సందిష్టోఽయముపాగతః ।
 ప్రహర్తుం మాయయా చ్చన్నః విశ్వస్తే త్వయి రాఘవ ॥ 17.25 ॥
 ప్రవిష్టశ్శత్రుపైన్యం హి ప్రాజ్ఞశ్శత్రురతర్కితః ।
 నిహన్యాదంతరం లబ్ధ్యా ఉలూక ఇవ వాయసాన్ ॥ 17.26 ॥
 వధ్యతామేష దండేన తీవ్రేణ సచివైస్సహ ।
 రావణస్య నృశంసస్య భ్రాతా హ్యేష విభీషణః ॥ 17.27 ॥

ఏవముక్త్యా తు తం రామం సంరభో వాహినీపతిః ।

వాక్యజ్ఞో వాక్యకుశలం తతో మౌనముపాగమత్ ॥ 17.28 ॥

సుగ్రీవస్య తు తద్వాక్యం శ్రుత్వా రామో మహాయశాః ।

సమీపస్థానువాచేదం హనుమత్ప్రముఖాన్ హరీన్ ॥ 17.29 ॥

యదుక్తం కపిరాజేన రావణావరజం ప్రతి ।

వాక్యం హేతుమదర్థ్యం చ భవద్భిరపి తచ్ఛ్రుతమ్ ॥ 17.30 ॥

సుహృదా హ్యర్థకృచ్ఛేషు యుక్తం బుద్ధిమతా సతా ।

సమర్థేనాపి సందేష్టుం శాశ్వతీం భూతిమిచ్ఛతా ॥ 17.31 ॥

ఇత్యేవం పరిపుష్టాస్తే స్వం స్వం మతమతంద్రితాః ।

సోపచారం తదా రామమ్ ఊచుర్ద్దితచిక్రీర్షవః ॥ 17.32 ॥

అజ్ఞాతం నాస్తి తే కించిత్ త్రిషు లోకేషు రాఘవ ।

ఆత్మానం సూచయన్ జానన్ పృచ్ఛస్యస్మాన్ సుహృత్తయా ॥ 17.33 ॥

త్వం హి సత్యవ్రతశ్శూరః ధార్మికో దృఢవిక్రమః ।

పరీక్ష్యకారీ స్మృతిమాన్ నిస్పృష్టాత్మా సుహృత్సు చ ॥ 17.34 ॥

తస్మాదేకైకశస్తావత్ బ్రువంతు సచివాస్తవ ।

హేతుతో మతిసంపన్నాః సమర్థాశ్చ పునః పునః ॥ 17.35 ॥

ఇత్యుక్తే రాఘవాయాఽథ మతిమానంగదోఽగ్రతః ।

విభీషణ పరీక్షార్థమ్ ఉవాచ వచనం హరిః ॥ 17.36 ॥

శత్రోస్సకాశాత్ సంప్రాప్తః సర్వథా శంక్య ఏవ హి ।

విశ్వాసయోగ్యస్సహసా న కర్తవ్యో విభీషణః ॥ 17.37 ॥

ఛాదయిత్వాఽఽత్మభావం హి చరంతి శరబుద్ధయః ।

ప్రహరంతి చ రంద్రేషు సోఽనర్థస్సుమహాన్భవేత్ ॥ 17.38 ॥

అర్థానర్థౌ వినిశ్చిత్య వ్యవసాయం భజేత హ ।

గుణతస్సంగ్రహం కుర్యాత్ దోషతస్తు వివర్జయేత్ ॥ 17.39 ॥

యది దోషో మహాంస్తస్మిన్ త్యజ్యతామవిశంకితమ్ ।

గుణాన్వాఽపి బహూన్ జ్ఞాత్వా సంగ్రహః క్రియతాం నృప ॥ 17.40 ॥

శరభస్త్వథ నిశ్చిత్య సాధ్యం వచనమబ్రవీత్ ।

క్షీప్రమస్మిన్నరవ్యాఘ్రు చారః ప్రతివిధీయతామ్ ॥ 17.41 ॥

ప్రణిధాయ హి చారేణ యథావత్సూక్ష్మబుద్ధినా ।

పరీక్ష్య చ తతః కార్యః యథాన్యాయ్యం పరిగ్రహః ॥ 17.42 ॥

జాంబవాంస్త్వథ సంప్రేక్ష్య శాస్త్రబుద్ధ్యా విచక్షణః ।
 వాక్యం విజ్ఞాపయామాస గుణవద్దోషవర్జితమ్ ॥ 17.43 ॥
 బద్ధవైరాచ్ఛ పాపాచ్ఛ రాక్షసేంద్రాద్విభీషణః ।
 అదేశకాలే సంప్రాప్తః సర్వథా శంక్యతామయమ్ ॥ 17.44 ॥
 తతో మైందస్తు సంప్రేక్ష్య నయాపనయకోవిదః ।
 వాక్యం వచనసంపన్నః బభాషే హేతుమత్తరమ్ ॥ 17.45 ॥
 వచనం నామ తప్యైష రావణస్య విభీషణః ।
 పృచ్ఛ్యతాం మధురేణాయం శనైర్నరవరేశ్వర ॥ 17.46 ॥
 భావమస్య తు విజ్ఞాయ తతస్తత్త్వం కరిష్యసి ।
 యది దుష్టో న దుష్టో వా బుద్ధిపూర్వం నరర్షభ ॥ 17.47 ॥
 అథ సంస్కారసంపన్నః హనూమాన్ సచివోత్తమః ।
 ఉవాచ వచనం శ్లక్ష్యమ్ అర్థవన్మధురం లఘు ॥ 17.48 ॥
 న భవంతం మతిశ్రేష్ఠం సమర్థం వదతాం వరమ్ ।
 అతిశాయయితుం శక్తః బృహస్పతిరపి బ్రువన్ ॥ 17.49 ॥
 న వాదాన్నాపి సంఘర్షాన్ నాధిక్యాన్న చ కామతః ।
 వక్ష్యామి వచనం రాజన్ యథార్థం రామ గౌరవాత్ ॥ 17.50 ॥
 అర్థానర్థనిమిత్తం హి యదుక్తం సచివైస్తవ ।
 తత్ర దోషం ప్రపశ్యామి క్రియా న హ్యుపపద్యతే ॥ 17.51 ॥
 ఋతే నియోగాత్సామర్థ్యం అవబోద్ధుం న శక్యతే ।
 సహసా వినియోగో హి దోషవాన్ప్రతిభాతి మా ॥ 17.52 ॥
 చారప్రణిహితం యుక్తం యదుక్తం సచివైస్తవ ।
 అర్థస్యాసంభవాత్తత్ర కారణం నోపపద్యతే ॥ 17.53 ॥
 అదేశకాలే సంప్రాప్తః ఇత్యయం యద్విభీషణః ।
 వివక్షా తత్ర మేఽస్తీయం తాం నిబోధ యథామతి ।
 స ఏష దేశః కాలశ్చ భవతీతి యథాతథా ॥ 17.54 ॥
 పురుషాత్పురుషం ప్రాప్య తథా దోషగుణావపి ।
 దౌరాత్మ్యం రావణే దృష్ట్వా విక్రమం చ తథా త్వయి ।
 యుక్తమాగమనం తస్య సదృశం తస్య బుద్ధితః ॥ 17.55 ॥
 అజ్ఞాతరూపైః పురుషైః స రాజన్ పృచ్ఛ్యతామితి ।
 యదుక్తమత్ర మే ప్రేక్షా కాచిదస్తి సమీక్షితా ॥ 17.56 ॥

పుచ్చ్యమానో విశంకేత సహసా బుద్ధిమాన్ వచః ।
తత్ర మిత్రం ప్రదుష్యేత మిథ్యా పృష్టం సుఖాగతమ్ ॥ 17.57 ॥

అశక్యస్సహసా రాజన్ భావో వేత్తుం పరస్య వై ।
అంతస్స్వభావైర్గీతైస్తైః వైపుణ్యం పశ్యతా భృశమ్ ॥ 17.58 ॥

న త్వస్య బ్రువతో జాతు లక్ష్మణే దుష్టభావతా ।
ప్రసన్నం వదనం చాపి తస్మాన్నే నాస్తి సంశయః ॥ 17.59 ॥

అశంకితమతిస్స్వస్థః న శతః పరిసర్పతి ।
న చాస్య దుష్టా వాక్చాపి తస్మాన్నాస్తీహ సంశయః ॥ 17.60 ॥

ఆకారశ్చాద్యమానోఽపి న శక్యో వినిగూహితుమ్ ।
బలాద్ధి వివృణోత్యేవ భావమంతర్గతం నృణామ్ ॥ 17.61 ॥

దేశకాలోపపన్నం చ కార్యం కార్యవిదాం వర ।
స్వఫలం కురుతే క్షిప్రం ప్రయోగేణాభిసంహితమ్ ॥ 17.62 ॥

ఉద్యోగం తవ సంప్రేక్ష్య మిథ్యావృత్తం చ రావణమ్ ।
వాలినశ్చ వధం శ్రుత్వా సుగ్రీవం చాభిషేచితమ్ ।
రాజ్యం ప్రార్థయమానశ్చ బుద్ధిపూర్వమిహాగతః ॥ 17.63 ॥

వీతావత్తు పురస్కృత్య యుజ్యతే తత్ర సంగ్రహః ।
యథాశక్తి మయోక్తం తు రాక్షసస్యార్జవం ప్రతి ।
త్వం ప్రమాణం తు శేషస్య శ్రుత్వా బుద్ధిమతాం వర ॥ 17.64 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తదశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టదశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

అథ రామః ప్రసన్నాత్మా శ్రుత్వా వాయుసుతస్య హ ।
ప్రత్యభాషత దుర్ధర్షః శ్రుతవానాత్మని స్థితమ్ ॥ 18.1 ॥ (2 సార్లు)

మమాపి తు వివక్షాఽస్తి కాచిత్రప్రతి విభీషణమ్ ।
శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్సర్వం భవద్భిశ్చేయసి స్థితైః ॥ 18.2 ॥

మిత్రభావేన సంప్రాప్తం న త్యజేయం కథంచన ।
దోషో యద్యపి తస్య స్యాత్ సతామేతదగర్హితమ్ ॥ 18.3 ॥

సుగ్రీవస్త్వథ తద్వాక్యం ఆభాష్య చ విమృశ్య చ ।
 తతశ్శుభతరం వాక్యమ్ ఉవాచ హరిపుంగవః ॥ 18.4 ॥
 సుదుష్టో వాఽప్యదుష్టో వా కిమేష రజనీచరః ॥ 18.5 ॥
 ఈదృశం వ్యసనం ప్రాప్తం భ్రాతరం యః పరిత్యజేత్ ।
 కో నామ స భవేత్తస్య యమేష న పరిత్యజేత్ ॥ 18.6 ॥
 వానరాధిపతేర్వాక్యం శ్రుత్వా సర్వానుదీక్ష్య చ ।
 ఈషదుత్సూయమానస్తు లక్షణం పుణ్యలక్షణమ్ ।
 ఇతి హేలవాచ కాకుత్స్థః వాక్యం సత్యపరాక్రమః ॥ 18.7 ॥
 అనధీత్య చ శాస్త్రాణి వృద్ధాననుపసేవ్య చ ।
 న శక్యమీదృశం వక్తుం యదువాచ హరీశ్వరః ॥ 18.8 ॥
 అస్తి సూక్ష్మతరం కించిత్ యదత్ర ప్రతిభాతి మే ।
 ప్రత్యక్షం లౌకికం వాఽపి విద్యతే సర్వరాజసు ॥ 18.9 ॥
 అమిత్రాస్తత్కులీనాశ్చ ప్రాతిదేశ్యాశ్చ కీర్తితాః ।
 వ్యసనేషు ప్రహర్తారః తస్మాదయమిహాగతః ॥ 18.10 ॥
 అపాపాస్తత్కులీనాశ్చ మానయంతి స్వకాన్ హితాన్ ।
 ఏష ప్రాయో నరేంద్రాణాం శంకనీయస్తు శోభనః ॥ 18.11 ॥
 యస్తు దోషస్త్వయా ప్రోక్తః హ్యదానేఽరిబలస్య చ ।
 తత్ర తే కీర్తయిష్యామి యథాశాస్త్రమిదం శృణు ।
 న వయం తత్కులీనాశ్చ రాజ్యకాంక్షీ చ రాక్షసః ॥ 18.12 ॥
 పండితా హి భవిష్యంతి తస్మాద్ద్రాహేల్యా విభీషణః ॥ 18.13 ॥
 అవ్యగ్రాశ్చ ప్రహృష్టాశ్చ న భవిష్యంతి సంగతాః ।
 ప్రవాదశ్చ మహానేషః తతోఽస్య భయమాగతమ్ ।
 ఇతి భేదం గమిష్యంతి తస్మాద్ద్రాహేల్యా విభీషణః ॥ 18.14 ॥
 న సర్వే భ్రాతరస్తాత భవంతి భరతోపమాః ।
 మద్విధా వా పితుః పుత్రాః సుహృదో వా భవద్విధాః ॥ 18.15 ॥
 ఏవముక్తస్తు రామేణ సుగ్రీవస్సహలక్షణాః ।
 ఉత్థాయేదం మహాప్రాజ్ఞః ప్రణతో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 18.16 ॥
 రావణేన ప్రణిహితం తమవేమి విభీషణమ్ ।
 తస్యాహం నిగ్రహం మన్యే క్షమం క్షమవతాం వర ॥ 18.17 ॥
 రాక్షసో జిహ్మయా బుద్ధ్యా సందిష్టోఽయమిహాగతః ।
 ప్రహర్తుం త్వయి విశ్వస్తే ప్రచ్ఛన్నో మయి వాఽనఘ ॥ 18.18 ॥

లక్ష్మణే వా మహాబాహు స వధ్యస్సచివైస్సహ ।
 రావణస్య నృశంసస్య భ్రాతా హ్యేష విభీషణః ॥ 18.19 ॥
 ఏవముక్త్యా రఘుశ్రేష్ఠం సుగ్రీవో వాహినీపతిః ।
 వాక్యజ్ఞో వాక్యకుశలం తతో మౌనముపాగమత్ ॥ 18.20 ॥
 సుగ్రీవస్య తు తద్వాక్యం రామశ్రుత్వా విమృశ్య చ ।
 తతశ్శుభతరం వాక్యమ్ ఉవాచ హరిపుంగవమ్ ॥ 18.21 ॥
 సుదుష్టో వాఽప్యదుష్టో వా కిమేష రజనీచరః ।
 సూక్ష్మమప్యహితం కర్తుం మమాశక్తః కథంచన ॥ 18.22 ॥
 పిశాచాన్ దానవాన్ యక్షాన్ పృథివ్యాం చైవ రాక్షసాన్ ।
 అంగుళ్యగ్రేణ తాన్ హన్యామ్ ఇచ్ఛన్ హరిగణేశ్వర ॥ 18.23 ॥
 శ్రూయతే హి కపోతేన శత్రుశ్శరణమాగతః ।
 అర్చితశ్చ యథాన్యాయం ప్లైశ్చ మాంపైర్నిమంత్రితః ॥ 18.24 ॥
 స హి తం ప్రతిజగ్రాహ భార్యాహర్తారమాగతమ్ ।
 కపోతో వానరశ్రేష్ఠ కిం పునర్మద్విధో జనః ॥ 18.25 ॥
 ఋషేః కణ్వస్య పుత్రేణ కండునా పరమర్షిణా ।
 శృణు గాథాం పురా గీతాం ధర్మిష్ఠాం సత్యవాదినా ॥ 18.26 ॥
 బద్ధాంజలిపుటం దీనం యాచంతం శరణాగతమ్ ।
 న హన్యాదాన్యశంస్వార్థమ్ అపి శత్రుం పరంతప ॥ 18.27 ॥
 ఆర్తో వా యది వా దృష్టః పరేషాం శరణాగతః ।
 అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా ॥ 18.28 ॥
 స చేద్భయాద్వా మోహాద్వా కామాద్వాఽపి న రక్షతి ।
 స్వయా శక్త్యా యథాసత్త్వం తత్పాపం లోకగర్హితమ్ ॥ 18.29 ॥
 వినష్టః పశ్యతస్తస్యాఽరక్షణశ్శరణాగతః ।
 ఆదాయ సుకృతం తస్య సర్వం గచ్ఛేదరక్షితః ॥ 18.30 ॥
 ఏవం దోషో మహానత్ర ప్రపన్నానామరక్షణే ॥ 18.31 ॥
 అస్వర్గ్యం చాయశస్యం చ బలవీర్యవినాశనమ్ ॥ 18.32 ॥
 కరిష్యామి యథార్థం తు కండోర్వచనముత్తమమ్ ॥ 18.33 ॥
 ధర్మిష్ఠం చ యశస్యం చ స్వర్గ్యం స్యాత్తు ఫలోదయే ॥ 18.34 ॥
 సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చ యాచతే ।
 అభయం సర్వభూతేభ్యః దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥ 18.35 ॥

ఆనయైనం హరిశ్రేష్ఠ దత్తమస్యాభయం మయా ।

విభీషణో వా సుగ్రీవ యది వా రావణస్వయమ్ ॥ 18.36 ॥

రామస్య తు వచశ్రుత్వా సుగ్రీవః ప్లవగేశ్వరః ।

ప్రత్యభాషత కాకుత్స్థం సాహార్దేన ప్రచోదితః ॥ 18.37 ॥

కిమత్ర చిత్రం ధర్మజ్ఞ లోకనాథ సుఖావహా ।

యత్ప్రమార్యం ప్రభాషేథాః సత్త్వవాన్ సత్ప్రథే స్థితః ॥ 18.38 ॥

మమ చాప్యంతరాత్మాఽయం శుద్ధం వేత్తి విభీషణమ్ ।

అనుమానాచ్చ భావాచ్చ సర్వతస్సుపరీక్షితః ॥ 18.39 ॥

తస్మాత్ క్షిప్రం సహాస్మాభిః తుల్యో భవతు రాఘవ ।

విభీషణో మహాప్రాజ్ఞః సఖిత్వం చాభ్యుపైతు నః ॥ 18.40 ॥

తతస్తు సుగ్రీవవచో నిశమ్య, తద్ధరీశ్వరేణాభిహితం నరేశ్వరః ।

విభీషణేనాశు జగామ సంగమం, పతత్త్రిరాజేన యథా పురందరః ॥ 18.41 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టాదశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోనవింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

రాఘవేణాభయే దత్తే సన్నతో రావణానుజః ।

విభీషణో మహాప్రాజ్ఞః భూమిం సమవలోకయన్ ।

ఖాత్పసాతావనీం హృష్టః భక్తైరనుచరైస్సహ ॥ 19.1 ॥ (2 సార్లు)

స తు రామస్య ధర్మాత్మా నిపసాత విభీషణః ।

పాదయోశ్చరణాన్వేషీ చతుర్భిస్సహ రాక్షసైః ॥ 19.2 ॥

అబ్రవీచ్ఛ తదా రామం వాక్యం తత్ర విభీషణః ।

ధర్మయుక్తం చ యుక్తం చ సాంప్రతం సంప్రహర్షణమ్ ॥ 19.3 ॥

అనుజో రావణస్యాహం తేన చాప్యవమానితః ।

భవంతం సర్వభూతానాం శరణ్యం శరణాగతః ॥ 19.4 ॥

పరిత్యక్తా మయా అంకా మిత్రాణి చ ధనాని వై ।

భవద్గతం మే రాజ్యం చ జీవితం చ సుఖాని చ ॥ 19.5 ॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రామో వచనమబ్రవీత్ ।

వచసా సాన్త్యయిత్యైనం లోచనాభ్యాం పిబన్నివ ॥ 19.6 ॥

ఆఖ్యాహి మమ తత్త్యేన రాక్షసానాం బలాబలమ్ || 19.7 ||

ఏవముక్తం తదా రక్షః రామేణాక్లిష్టకర్మణా ।
రావణస్య బలం సర్వమ్ ఆఖ్యాతుముపచక్రమే || 19.8 ||

అవధ్యస్సర్వభూతానాం గంధర్వాసురరక్షసామ్ ।
రాజపుత్ర దశగ్రీవః వరదానాత్స్వయంభువః || 19.9 ||

రావణానంతరో భ్రాతా మమ జ్యేష్ఠశ్చ వీర్యవాన్ ।
కుంభకర్ణో మహాతేజాః శక్రప్రతిబలో యుధి || 19.10 ||

రామ సేనాపతిస్తస్య ప్రహస్తో యది వా శ్రుతః ।
కైలాసే యేన సంగ్రామే మాణిభద్రః పరాజితః || 19.11 ||

బద్ధగోధాంగులిత్రాణస్తు అవధ్యకవచో యుధి ।
ధనురాదాయ యస్తిష్ఠన్ అదృశ్యో భవతీంద్రజిత్ || 19.12 ||

సంగ్రామసమయవ్యూహే తర్పయిత్వా హుతాశనమ్ ।
అంతర్దానగతశ్శత్రూన్ ఇంద్రజిద్ధంతి రాఘవ || 19.13 ||

మహేంద్రమహాపార్శ్వా రాక్షసశ్చాప్యకంపనః ।
అనీకస్థాస్తు తస్యైతే లోకపాలసమా యుధి || 19.14 ||

దశకోటిసహస్రాణి రక్షసాం కామరూపిణామ్ ।
మాంసశోణితభక్షాణాం లంకాపురనివాసినామ్ || 19.15 ||

స తైస్తు సహితో రాజా లోకపాలానయోధయత్ || 19.16 ||
సహ దేవైస్తు తే భగ్నాః రావణేన మహాత్మనా || 19.17 ||

విభీషణవచశ్రుత్వా రామో దృఢపరాక్రమః ।
అన్వీక్ష్య మనసా సర్వం ఇదం వచనమబ్రవీత్ || 19.18 ||

యాని కర్మాపదానాని రావణస్య విభీషణ ।
ఆఖ్యాతాని చ తత్త్యేన హి, అవగచ్ఛామి తాన్యహమ్ || 19.19 ||

అహం హత్వా దశగ్రీవం సప్రహస్తం సబాంధవమ్ ।
రాజానం త్వాం కరిష్యామి సత్యమేతద్బ్రవీమి తే || 19.20 ||

రసాతలం వా ప్రవిశేత్ పాతాళం వాఽపి రావణః ।
పితామహసకాశం వా న మే జీవన్ విమోక్ష్యతే || 19.21 ||

అహత్వా రావణం సంఖ్యే సపుత్రబలబాంధవమ్ ।
అయోధ్యాం న ప్రవేక్ష్యామి త్రిభిష్టైర్భ్రాతృభిః శపే || 19.22 ||

శ్రుత్వా తు వచనం తస్య రామస్యాక్లిష్టకర్మణః ।
శిరసాఽఽవంద్య ధర్మాత్మా వక్తుమేవోపచక్రమే || 19.23 ||

రాక్షసానాం వధే సాహ్యం లంకాయాశ్చ ప్రధర్షణమ్ ।
కరిష్యామి యథాప్రాణం ప్రవేక్ష్యామి చ వాహినీమ్ ॥ 19.24 ॥

ఇతి బ్రువాణం రామస్తు పరిష్వజ్య విభీషణమ్ ।
అబ్రవీల్లక్ష్మణం ప్రీతః సముద్రాజ్జలమానయ ॥ 19.25 ॥

తేన చేమం మహాప్రాజ్ఞ అభిషించ విభీషణమ్ ।
రాజానం రక్షసాం క్షిప్రం ప్రసన్నే మయి మానద ॥ 19.26 ॥

ఏవముక్తస్తు సామిత్రిః అభ్యషించద్విభీషణమ్ ।
మధ్యే వానరముఖ్యానాం రాజానం రాజశాసనాత్ ॥ 19.27 ॥

తం ప్రసాదం తు రామస్య దృష్ట్వా సద్యః ప్లవంగమాః ।
ప్రచుక్రుశుర్మహాత్మానం సాధు సాధ్వీతి చాబ్రువన్ ॥ 19.28 ॥

అబ్రవీచ్ఛ హనూమాంశ్చ సుగ్రీవశ్చ విభీషణమ్ ॥ 19.29 ॥

కథం సాగరమక్షోభ్యం తరామ వరుణాలయమ్ ।
పైవ్యైః పరివృతాస్సర్వే వానరాణాం మహాజసామ్ ॥ 19.30 ॥

ఉపాయం నాధిగచ్ఛామః యథా నదనదీపతిమ్ ।
తరామ తరసా సర్వే ససైన్యా వరుణాలయమ్ ।
ఏవముక్తస్తు ధర్మజ్ఞః ప్రత్యువాచ విభీషణః ॥ 19.31 ॥

సముద్రం రాఘవో రాజా శరణం గన్తుమర్హతి ॥ 19.32 ॥

ఖానితస్సగరేణాయమ్ అప్రమేయో మహేలాదధిః ।
కర్తుమర్హతి రామస్య జ్ఞాత్వా కార్యం మహామతిః ॥ 19.33 ॥

ఏవం విభీషణేనోక్తః రాక్షసేన విపశ్చితా ।
ఆజగామాథ సుగ్రీవః యత్ర రామస్సలక్ష్మణః ॥ 19.34 ॥

తతశ్చాఖ్యాతుమారేభే విభీషణవచశ్శుభమ్ ।
సుగ్రీవో విపులగ్రీవః సాగరస్యోపవేశనమ్ ॥ 19.35 ॥

ప్రకృత్యా ధర్మశీలస్య రాఘవస్యాప్యరోచత ॥ 19.36 ॥

స లక్ష్మణం మహాతేజాః సుగ్రీవం చ హరీశ్వరమ్ ।
సత్క్రియార్థం క్రియాదక్షః స్మితపూర్వమువాచ హ ॥ 19.37 ॥

విభీషణస్య మంత్రోఽయం మమ లక్ష్మణ రోచతే ।
బ్రూహి త్వం సహసుగ్రీవః తవాపి యది రోచతే ॥ 19.38 ॥

సుగ్రీవః పండితో నిత్యం భవాన్ మంత్రవిచక్షణః ।
ఉభాభ్యాం సంప్రధార్యార్థం రోచతే యత్తదుచ్యతామ్ ॥ 19.39 ॥

ఏవముక్తౌ తు తౌ వీరౌ ఉభౌ సుగ్రీవలక్ష్మణౌ ।
సముదాచారసంయుక్తం ఇదం వచనమూచతుః ॥ 19.40 ॥

కిమర్థం నౌ నరవ్యాఘ్రు న రోచిష్యతి రాఘవ ।
విభీషణేన యచ్ఛోక్తమ్ అస్మిన్ కాలే సుఖావహమ్ ॥ 19.41 ॥

అబధ్వా సాగరే సేతుం ఘోరేఽస్మిన్ వరుణాలయే ।
లంకా నాసాదితుం శక్యా సేంద్రైరపి సురాసురైః ॥ 19.42 ॥

విభీషణస్య శూరస్య యథార్థం క్రియతాం వచః ।
అలం కాలాత్యయం కృత్వా సముద్రోఽయం నియుజ్యతామ్ ।
యథా సైన్యేన గచ్ఛామః పురీం రావణపాలితామ్ ॥ 19.43 ॥

ఏవముక్తః కుశాస్త్రై తీరే నదనదీపతేః ।
సంవివేశ తదా రామః వేద్యామివ హుతాశనః ॥ 19.44 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకోనవింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే వింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తతో నివిష్టాం ధ్వజినీం సుగ్రీవేణాభిపాలితామ్ ।
దదర్శ రాక్షసోఽభ్యేత్య శార్దూలో నామ వీర్యవాన్ ॥ 20.1 ॥ (2 సార్లు)

చారో రాక్షసరాజస్య రావణస్య దురాత్మనః ।
తాం దృష్ట్వా సర్వతో వ్యగ్రం ప్రతిగమ్య స రాక్షసః ।
ప్రవిశ్య లంకాం వేగేన రావణం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 20.2 ॥

ఏష వానరఋక్షౌఘః లంకాం సమభివర్తతే ।
అగాధశ్చాప్రమేయశ్చ ద్వితీయ ఇవ సాగరః ॥ 20.3 ॥

పుత్రౌ దశరథస్యేమౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ ।
ఉత్తమాయుధసంపన్నౌ సీతాయాః పదమాగతౌ ॥ 20.4 ॥

ఏతౌ సాగరమాసాద్య సన్నివిష్టౌ మహాద్యుతీ ॥ 20.5 ॥

బలమాకాశమావృత్య సర్వతో దశయోజనమ్ ॥ 20.6 ॥

తత్ప్రభూతం మహారాజ క్షిప్రం వేదితుమర్హసి ।
తవ దూతా మహారాజ క్షిప్రమర్హన్త్యవేక్షితుమ్ ॥ 20.7 ॥

ఉపప్రదానం సాంత్వం వా భేదో వాఽత్ర ప్రయుజ్యతామ్ || 20.8 ||

శార్దూలస్య వచశ్రుత్వా రావణో రాక్షసేశ్వరః ।

ఉవాచ సహసా వ్యగ్రః సంప్రధార్యార్థమాత్మనః ।

శుకం నామ తదా రక్షః వాక్యమర్థవిదాంపరమ్ || 20.9 ||

సుగ్రీవం బ్రూహి గత్వా త్వం రాజానం వచనాన్మమ ।

యథాసందేశమక్లీబం శ్లక్ష్యయా పరయా గిరా || 20.10 ||

త్వం వై మహారాజ కులప్రసూతః, మహాబలశ్చర్మరజస్సుతశ్చ ।

న కశ్చిదర్థస్తవనాస్త్వనర్థః తథా హి మే భ్రాతృసమో హరీశ || 20.11 ||

అహం యద్యహరం భార్యాం రాజపుత్రస్య ధీమతః ।

కిం తత్ర తవ సుగ్రీవ కిష్కింధాం ప్రతి గమ్యతామ్ || 20.12 ||

న హీయం హరిభిర్లంకా శక్యా ప్రాప్తుం కథంచన ।

దేవైరపి సగంధర్వైః కిం పునర్నరవానరైః || 20.13 ||

స తథా రాక్షసేంద్రేణ సందిష్టో రజనీచరః ।

శుకో విహంగమో భూత్వా తూర్ణమాఘత్య చాంబరమ్ || 20.14 ||

స గత్వా దూరమధ్వానం ఉపర్యుపరిసాగరమ్ ।

సంస్థితో హ్యంబరే వాక్యం సుగ్రీవమిదమబ్రవీత్ ।

సర్వముక్తం యథాదిష్టం రావణేన దురాత్మనా || 20.15 ||

తం ప్రాపయంతం వచనం తూర్ణమాఘత్య వానరాః ।

ప్రాపద్యంత దివం క్షిప్రం లోప్తుం హంతుం చ ముష్టిభిః || 20.16 ||

స తైః ప్లవంగైః ప్రసభం నిగృహీతో నిశాచరః ।

గగనాద్భూతలే చాశు పరిగృహ్య నిపాతితః || 20.17 ||

వానరైః పీడ్యమానస్తు శుకో వచనమబ్రవీత్ ।

న దూతాన్ ఘ్నంతి కాకుత్స్థ వార్యంతాం సాధు వానరాః || 20.18 ||

యస్తు హిత్వా మతం భర్తుః స్వమతం సంప్రభాషతే ।

అనుక్తవాదీ దూతస్సన్ స దూతో వధమర్హతి || 20.19 ||

శుకస్య వచనం శ్రుత్వా రామస్తు పరిదేవితమ్ ।

ఉవాచ మా వధిష్ఠేతి ఘ్నతశ్శాఖామృగర్షభాన్ || 20.20 ||

స చ పత్రలఘుర్భూత్వా హరిభిర్దర్శితే భయే ।

అంతరిక్షస్థితో భూత్వా పునర్వచనమబ్రవీత్ || 20.21 ||

సుగ్రీవ సత్త్వసంపన్న మహాబలపరాక్రమ ।

కిం మయా ఖలు వక్తవ్యః రావణో లోకరావణః || 20.22 ||

స ఏవముక్తః ప్లవగాధిపస్తదా, ప్లవంగమానామృషభో మహాబలః ।

ఉవాచ వాక్యం రజనీచరస్య, చారం శుకం తూర్ణమదీనసత్త్వః ॥ 20.23 ॥

న మేఽసి మిత్రం న తథాఽనుకంప్యః, న చోపకర్తాఽసి న మే ప్రియోఽసి ।

అరిశ్చ రామస్య సహానుబంధః, స మేఽసి వాలీవ వధార్హ వధ్యః ॥ 20.24 ॥

నిహన్త్రుహం త్వాం ససుతం సబంధుం, సజ్ఞాతివర్గం రజనీచరేశ ।

లంకాం చ సర్వాం మహతా బలేన, క్షిప్రం కరిష్యామి సమేత్య భస్మ ॥ 20.25 ॥

న మోక్ష్యసే రావణ రాఘవస్య, సురైస్సహేహంద్రైరపి మూఢ గుప్తః ।

అంతర్హితస్సూర్యపథం గతో వా, తథైవ పాతాళమనుప్రవిష్టః ।

గిరీశపాదామ్బుజసంగతో వా, హతోఽసి రామేణ సహానుజస్త్వమ్ ॥ 20.26 ॥

తస్య తే త్రిషు లోకేషు న పిశాచం న రాక్షసమ్ ।

త్రాతారమనుషశ్యామి న గంధర్వం న చాసురమ్ ॥ 20.27 ॥

అవధీర్యజ్జరావృద్ధమ్ అక్షమం కిం జటాయుషమ్ ॥ 20.28 ॥

కిం ను తే రామసాన్నిధ్యే సకాశే లక్ష్మణస్య వా ।

హృతా సీతా విశాలాక్షీ యాం త్వం గృహ్య న బుధ్యసే ॥ 20.29 ॥

మహాబలం మహాత్మానం దుర్ధర్షమమరైరపి ।

న బుధ్యసే రఘుశ్రేష్ఠం యస్తే ప్రాణాన్ హరిష్యతి ॥ 20.30 ॥

తతోఽబ్రవీద్వాలిసుతస్తు అంగదో హరిసత్తమః ॥ 20.31 ॥

నాయం దూతో మహారాజ చారికః ప్రతిభాతి మే ।

తులితం హి బలం సర్వమ్ అనేనాత్తైవ తిష్ఠతా ।

గృహ్యతాం మా గమల్లంకామ్ ఏతద్ధి మమ రోచతే ॥ 20.32 ॥

తతో రాజ్ఞా సమాదిష్టాః సముత్పత్య వలీముఖాః ।

జగృహుశ్చ బబంధుశ్చ విలపంతమనాథవత్ ॥ 20.33 ॥

శుకస్తు వానరైశ్చండైః తత్ర తైస్సంప్రపీడితః ।

వ్యాక్రోశత మహాత్మానం రామం దశరథాత్మజమ్ ।

లుప్యేతే మే బలాత్పక్షౌ భిద్యేతే చ తథాఽక్షిణీ ॥ 20.34 ॥

యాం చ రాత్రిం మరిష్యామి జాయే రాత్రిం చ యామహమ్ ।

ఏతస్మిన్నంతరే కాలే యన్మయా హ్యశుభం కృతమ్ ।

సర్వం తదుపపద్యేథాః జహ్యం చేద్యది జీవితమ్ ॥ 20.35 ॥

నాఘాతయత్తదా రామః శ్రుత్వా తత్పరిదేవనమ్ ।

వానరానబ్రవీద్రామః ముచ్యతాం దూత ఆగతః ॥ 20.36 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే వింశస్సర్గః

అథ ఏకవింశస్సర్గః

తతస్సాగరవేలాయాం దర్శానాస్తీర్య రాఘవః ।

అంజలిం ప్రాజ్ఘ్నుఖః కృత్వా ప్రతిశిశ్యే మహేందధేః ।

బాహుం భుజగభోగాభం ఉపధాయారిసూదనః ॥ 21.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రీయశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తివ్రకరణే ఏకోననవ్తతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।

దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।

కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్మృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।

అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్యా విశామ్యహం ।

ప్రాణీనాం సహస్రేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।

క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।

అన్యాయ్యాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।

ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్వా, పునరాహ పితామహః ।
సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥
సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
దుర్భోజనా దురారంభా, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥
దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
ప్రవిశ్యాఽహృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥
వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥
గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్వ్యే, కర్కటీ నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥
విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రోం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।
మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।
కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రవైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్చినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।

గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిపక్రరణే

విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః

అథ క్షమాప్తార్థనా

– యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

– కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

– శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥
